

ĪMANTS
ZIEDONIS

caurvējš

IMANTS
ZIEDONIS

caurvējš

DZEJA

IZDEVNIECĪBA «LIESMA»
RĪGA 1975

* * *

Tad apstājās laiks,
Un tā bija mīlestība.
Jo tikai mīlestības priekšā tas apstājas.
Un sekundes varēja grābt kā smiltis
Un sviest uz vienu vai otru pusi —
Tam nebija nozīmes.
Un nebira ziedlapiņas.
Un nerūsēja dzelzs,
Un mēs vairs nemācējām skaitīt.
Un tas ir tas skaistākais —
Ka mīlestība neprot skaitīt.

1970

* * *

Ha-hā! It kā nevienu biedru nedrīkstētu
saukt par muļķi!
It kā nedrīkstētu dzejā
ne ar vienu lamāties!
Katrs grib, lai kā mazulim
tam iegrūž dzeju mutē kā ļuļķi.
Kā knupīti, kā māneklīti —
un būs miers!

Ha-hā! Ne pigu jūs gribat redzēt,
ne savas dvēseļu skrandas.
Nepatīk, ja dzejoļu vākos
iesiets kulaks —
Es jums parādīšu jūs pašus,
pašus sevis arestantus,
Un viens būs dulls, un otrs
būs vēl dullāks.

Ak, nē jau, neuztraucieties —
to dzejā nevajagot.
Jūs esat stipri un radoši,
nevienas skrandas, kur nu!
Celiet mājas,
taisiet tranzistorus,
ejiet kartupeļus vagot.
Mēs ar Majakovski
sadosim viens otram pa purnu.

1970

MARETE TOMAM NIPERNĀDIJAM

Kad Tu ienāksi manā būdā,
Tev būs migla matos.

Putna oliņas ir Tavas acis.
Nekad nevar zināt,
kas no tām izšķilsies:
acīgs vanags
vai ķīvītes kļiedziens.

Pamelo vēl,
pamelo man par sudraba ceļiem,
ko minušas tavas pēdas.

Taureņi pavasarī laižas no
sirds uz sirdi,
kurmji alās sten no laimes.
Stāsti, ka tu mani pazīsti jau
kopš bērnības,
mīļēji jau kopš mīlestības.

Melo man lielus vārdus,
es ticēšu.

1970

* * *

Pasaules albumā — līnija smalka,

Zīmējums filigrāns:

Nenobeigts cilvēks — ar baltiem cimdiem.

Kā vaļā krāns —

Aizlēkošs, nenoslēgts. Un turpatās

Starp atvērtu līniju simtiem —

Nobeigts cilvēks. Ar punktu uz «i».

Melniem cimdiem.

Dialektikas spoku stunda:

Skaidri var redzēt to, kā

Atkal pie manis cilvēks nāk

Ar baltu cimdu rokā.

DZIESMIŅA PAR PRIEKU

Un, ja nu kādreiz nozākāts
Un triekts, un lamāts tieku,
Es apsēžos un uzrakstu
Vienu dziesmiņu par prieku.

Par prieku sev es uzrakstu
Par savu paša prieku,
Un no šīs savas dziesmiņas
Pats priecīgāks es tieku.

Jo nevajaga nemaz daudz —
Kādreiz pavisam nieku,
Lai uzrakstītu sev par prieku
Dziesmiņu par prieku.

Un, ja nu arī tu kaut kā
To neatrodi lieku, —
Tu arī vari uzdziedāt
Šo dziesmiņu par prieku.

Par prieku sev, par prieku tev
Un ļautiņiem par prieku.
Ja grib — lai citi arī dzied.
Jo — kur lai es to lieku?

* * *

Es nokritu no debesīm, un tā es krītu.
Kritiens turpinājās.
Nekur, kur esmu nokritis,
Nav bijušas manas mājas.

Krīt sēkla zemē, krīt krūze no rokām,
Pilna alus un apīņiem.
Tu krīti pār savu kāju, bet naktīs
kā mērkaķis
Tu krīti no koka pa sapņiem.

Bērni mācās staigāt un krīt. Zvaigznes krīt.
Smiltis kapā krīt.
Jūs domājat — vēji pār zemi slīd?
Vēji arī krīt!

Saule krīt aiz mežu galiem,
Un visa Zeme Kaut kur Visumā krīt.
Kā es krītu, kā es
Nepārtraukti krītu,
Es jums nevaru izstāstīt.

Ja būtu ar varu, varētu pretoties.
Ja būtu trieciens!
Vai — sitiens!
Bet nav nekā. Tikai aizturi elpu.
Un — kritiens!
Un atkal kritiens.

1971

* * *

Caur vakara krēslu,
Caur vakara miglām rēnām
Mēs aizejam
Un pamazām kļūstam par ēnām.

Mēs aizejam.
Un neviens vairs mūs neredz vaigā.
Tikai paliek nojausma,
Ka kāds kaut kur garām staigā.

It kā ieraudājās durvis.
It kā uzlidoja lapa čabot.
It kā kāds burvis
Gribētu tavu sirdi labot.

It kā aizlidoja no galotnes
Pēdējās lapas bārās.
Kāds tevi gribēja noglāstīt,
Bet aizgāja ...
Un nepieskārās.

1971

* * *

Pagaidām dzīvoju, pagaidām —
kamēr nokārtosies.
Es līdz šim tikai tam —
tikai tam, kas nāks, esmu
posies.

Esmu rūpējies, gaidījis,
kārtojis esmu un plēsies,
nu jau, nu beidzot, liekas,
viss nostabilizēsies.

Gaidām. Un vienu to pašu
arī sagaidām.
Pagaidām dzīvojam —
pagaidām.

1971

* * *

Aukstā dvēsele
aukstajai dvēselei
roku uz pleca liek.

Auksta dvēsele
blakus aukstai dvēselei
aukstā vakarā mieg.

Auksta roka
blakus aukstai rokai
mostas no rīta.

Nav izdarīts
auksts noziegums,
nav vardarbība izdarīta,

tikai auksta bišu māte
aukstas oliņas dēj,
kas pārvēršas aukstos peros.

Kāda auksta atmiņa:
Es vairs siltuma neatceros.

1971

* * *

Ir jau ļoti vēls. Te starp svešiem —
Ko es tik ilgi kavējos?
Es viens te, zem svešiem padebešiem, —
Es iešu meklēt savējos.

Alus kļūst rūgts, sirds kļūst smaga
Un maize arvien sājāka.
Man pašam sevis tā nevajaga,
Kā vienu savējo vajaga.

Es slavētais, es lamātais, nīstais,
Es bīstamais un es baidītais —
Es arī gribu draugs būt īstais,
Kādam cilvēkam — gaidītais.

Kājas noaut. Galvu nolikt.
Lai kādam arī par mani ir prieks.
Sēžu savās mājās sirdi rokā kā oli,
Dziedu savās mājās kā svešinieks.

Triekt savu sirdi kā oli grīdā!
Vienas kapeikas dzīve! Viens sū! Viens cents!
Triekt un vairs nepamosties rītā.

Sentiments.
Nolādētais sentiments.

1971

* * *

Pirms dzērves atkal projām dodas,
Tās gaidot skatās vēl uz mums.
Un nesagaida. Kur viņš rodas —
Starp mums šis mēmais pārmetums?

Balts putns lido debess klajā
Un pēkšņi krit, un viss, un beigts,
Un paliek mutē aizslēgtajā
Tas pārmetums, kas nepateikts.

Viens otru dzērām, kad mums slāpa,
Bet tagad balta puķe lūdz:
Tu, lūdzu, aiztaupi man sāpes!
Kāpēc tev mani jāapsūdz?

Vai lapai var ko pārnest lapa?
Un ko drīkst pārnest ziedam zieds?
Bet manu galvu kā pie kapa
Kāds dīvains smagums lejup liec.

Un, kad tu balta nāc pār pelniem,
Man spēka nav tev pretī iet.
Ak, kādiem ziediem smagi melniem
Pret tavu sirdi mana zied!

1971

* * *

Tik lielīgi viņa trompetē pūta
kā Leghornas gailis,
un viņšētas vistas sacēla sekstes
un mira no slāpēm.

Tik prasīgi viņa trompetē lika
roku ap vidu,
ka meitenēm tieši uz karstajām krūtīm
izkusa perlons.

Es redzēju skaidri — ap viņas galvu
viņš apmeta cilpu
un pievilka viņu pie trompetes mutes
kā sarkanu tulpi.

Es negaidīju, kas notiks tālāk,
es negaidīju.
Es saprātu savu kā pēdējo naudu
sviedu uz letes

un pielecu, aptinu viņa šlipsi
sev ap roku
un izdzēsu viņu pret paneļa
sienu
kā cigareti.

1971

TĀS PUĶĪTES

Ak, tu biji pusnakts princese,
Kas dejoja pusnakts hanam.
Es atceros mazās puķītes,
Kas ziedēja tev uz drānām.

Bij mēness aiz loga kā uzvilks loks,
Un zvaigzne bij zeltā un traka.
Es atceros mazās puķītes,
Kas cēlās uz krūtīm un plaka.

Bij tumsa ap mums, pār mums, zem mums,
Un dziļi sirds priekā smējās.
Un laiku pa laikam uz krūtīm tev
Tumsā puķītes iemirdzējās.

Es nezinu, vai maz ir jāpiedod,
Bet, ja cilvēki ne, dievs piedos —
Vēl tagad mana roka jūt, kas guļ
Uz krūtīm tai mazajos ziedos.

Bij zvaigznes kā kazas debesis
Un mēness — kā auns šais kazās.
Kā šodien, kā šonakt vēl atceros
Uz krūtīm tās puķītes mazās.

* * *

Lūdzu, lūdzu! Lūdzu! Ko lai lūdz?
Kura roka zin, kāds tevī bads?
Un kāds tevī smagums melns un grūts -
Tikai pats. Tu pats. Un tikai pats.

Lūdzu, lūdzu! Vārds uz lūpām dilst,
Atkal lēni sevī norīts tiek,
Un uz krūtīm, gaiss kur sadeg zils,
Pacietība savu roku liek.

Lūdzu! Vēl, caur zobiem, tikai sev.
Ko no tevis saprot sveša acs!
Ko gan viņi palīdzēt var tev?
Tikai pats. Tu pats. Un tikai pats.

Paša pilnais galds un paša bads.
Pats tu esi brālis sev un rads.
Un, kad tevi samals lielais rats,
Viens tu būsi.
Cits neviens.
Viens pats.

1971

GUĻ TEIKUMS UZ SIRDS

To teikumu vajag norakstīt nost,
Jo nākošais ir jau klāt.
Par katru cenu vajag dabūt nost —
Nevar rakstīt, ne parunāt.

Brieži met ragus, suns met spalvu,
Čūska no ādas lien.
Viena skaņa pa galvu, viena zilbe,
Kā suns asti — pa riņķi vien.

Vārds ieduras vārdā,
Saduras, sametas, saveras, saķeras,
Dzimst vēl viens, vēl viens un divdesmit viens,
Un nu jau ir teikums mazs.

Viens simts un trīsdesmit deviņi jēriņi
Atskrien šonakt deviņām aitām.
Un nu jau sākas, rūc un ripo,
Un nu jau mēs dzejoļus skaitām.

Tā putra vārās, tā magma vārās,
Izkūst iesviests akmens un šķīst.
Un iedvesmots vārds? Tas ir verdošā katlā
Burbulis, kas plīst.

Un dzejolis pats — ir putra, kas ugunī
Pāri malām, pār malām gāž,
Un lasītājs ir tāds jocīgs cilvēks,
Kas pirkstu verdošā katlā bāž.

Guļ teikums uz sirds. Guļ smagums uz sirds!
Zem sirds simt septiņi most.
To smago teikumu, kas uz sirds,
Dodiet man norakstīt nost!

Pirmais teikums ir akmens avota rīklē.
(Rīkle pilna lūžņu un drāšu!)
Noveliet teikumu man no sirds,
Un es jūs dzejoļos noslīcināšu.

* * *

Kādām dīvainām kustībām, greizām un
lauztām,
Kādām dīvainām drēbēm, kas zin no kā
austām,
Kādām dīvainām acīm — kā paegļu mežs
Gar mūsu vārtiem gāja cilvēks svešs.

Un tu man teici: «Tas cilvēks tēlo.
Kāpēc viņš tā iet viens caur vakaru
vēlo?»

Pie vārtiem viņš apstājās, sauca mūsu
suni,
Kā kaulu tam pasvieda malduguni
Un prasīja: «Kā jūsu krupi sauc?
Vai viņš izlien no paklēts, kad govīs slauc?»

Un tu man teici: «Tas gājējs tēlo.
Kāpēc viņš tā runā caur vakaru
vēlo?»

«Vai deg jums svecītes pirkstu galos?
Man ir zelta sirds. Vai jūs gribat, lai ar jums dalos?
Un kuru daļu lai jums dod —
To, ko saprot, vai to, ko nesaprot?»

Un tu man teici: «Tas cilvēks tēlo.
Kāpēc viņš tā runā caur vakaru vēlo?»
Mēs toreiz pa vārtiem to neielaidām.
Tagad nu gaidām. Vēlreiz gaidām.

Bet nakts kā nakts,
Un diena — kā diena.
Govs gadā noēd kaudzi siena,
Bet nenāk krupis pēc mūsu piena.
Un dīvaina cilvēka — arī nav neviena.

* * *

Mirdzai Ķempei

Ledus bij zils zilās ziemeļu šērās,
Ledus bij zils un balts.
Sarkana roze pret mani vērās,
Bet es biju ledū kalts.

Es viņai teicu: — Ej prom! Ej projām!
Es esmu ledus, mās. —
Es viņai teicu: — Tu aiziesi bojā! —
Bet viņa noliecās,

Uzplauka karsta kā mute, kā sirds.
Ziedēja neprasot.
— Te tikai ledus, — es teicu, — mirdz.
Man nav ko pretim dot. —

Uzplauka, atvērās, ziedēja, mira,
Vai tas bij mirklis vai mūžs?
Vējš no tā laika, kopš roze bira,
Tāpat, kā pūtis, pūš.

Tikai ledus puķes tai vietā,
Roze kur cīnījās,
Savā ledus skaistumā cietā
Ilgi vēl brīnījās.

Kāpēc atnāca? Kas tā tāda?
Kas viņai lika te būt?
Un no kā viņa darināta?
Kāpēc tik ātri zūd?

Pamostos naktīs ledū kaltās:
Ceļš tev tik īss, roze, mās.
Visur zied ledus puķes baltās,
Mūžīgās.

* * *

Tu neej prom! No savas rozes
Tu neaizej, kamēr tā zied!
Varbūt jau rīt laiks vēju grozīs,
Tu neej prom no savas rozes.
Pār kalniem agra salna dosies
Un aizvērs viņai acis ciet.
Tu neej prom! No savas rozes
Tu neej prom, kamēr tā zied.

1972

* * *

Alvilam Ceplim

Neļķe bij balta puķe.
Neļķe kā bērns bij balta.
No kuras puses šāva?
Kas sašāva viņu?
Prasi, kam gribi, vienalga,
Nepateiks neviens,
Kāpēc neļķes zieds
Noasiņo.

Sarkanas neļķes pil,
Smagi pil zaļā zālē,
Un kaut kāds neredzams šāvējs
Savam Kungam ziņo:
Rikojums izpildīts.
Neļķes, kas bija baltas,
Tagad sarkanas pil
Un noasiņo.

Nāktu kaut vizbulīte!
Kaut nāktu saulespuķe!
Nāktu kaut zelta auza
Zelta skarām!
Tikai — tālumā neļķes,
Tikai tuvumā neļķes,
Visu mūžu sarkanas
Neļķes iet man garām.

1972

* * *

It nekas tā nenotiek,
kā mums liekas.
Vienas uguns dzirksteles
nesatiekas.

Vienā oglē dzimušas
un no vienas malkas —
uzdzirkstam kā dzirksteles
priecīgas un smalkas.

Tuvu, tuvu, gandrīz klāt,
ak, tepat, tepatās
tumsā uzzibēja man
tavas acis platās.

Tas ir Lielās Uguns likums,
pār ko mums nav varas:
vienas uguns dzirksteles
mūžam nesaskaras.

Tumsā divas dzirksteles
tuvu blakus skrēja.
Tumsā nāca, tumsā zūd.
Tumsā aizzibēja.

1972

* * *

Vairs neviena negaidīju,
Ienāk māsa Vientulība.
Bēras acis, dūki mati,
Mana māsa Vientulība.

Aiziet sieva, aiziet brāļi,
Aizbēg suns no tavām mājām,
Un, kad visi aizbēguši,
Atnāk māsa Vientulība.

Uzklāj gultu, vāra tēju,
Lāpa tavas vecās zeķes,
Naktīs neguļ, stāv pie gultas
Tava māsa Vientulība.

Un, kad tevi kapā gulda,
Dzīvie paraud tev pie zārka,
Un tad katrs bēg uz mājām
Dzīvot tālāk savu dzīvi.

Tikai viņa viena pati
Uzticīgi paceļ vāku
Un tev klusi ielien blakus —
Tava māsa Vientulība.

1972

* * *

Medus nelip pie mēles.
Ne uz ko vairs nejūtu kāri.
Kāds manai dzīvei
Velk krustu pāri.

Pagaidām ir viena svītra
Tai virzienā, kurā es kustos.
Bet no augšas nāk vertikāle.
Kad manu horizontāli tā krustos,
Tas būs punkts,
Kurā es pēkšņi stāšos.
Krusts turpināsies.
Es neturpināšos.

1972

KAUNS

Vējš vaidēja kā nāve. Un man bail
Bij no šīs nakts. Tā ķērās rokās manās.
Nekad man nebija tā bijis bail.
Es sajutu, ka tā būs padošanās.

Tā kauja pēdējā. Kur neuzvar.
Jo es pat vairs par sevi nekaunējos.
Es tikai klausījos, kā mani ar
Un sīkus pelnus izputina vējos.

Par to nav jārunā. Tad kāpēc gan
Tev stāstu par to nakti vaidos melnos?
No kurienes tu piezvanīji man,
Un kas tev teica, ka es guļu pelnos?

1972

* * *

Saulrieta vējš, sarkanais vējš!
Drīzi būs nakts, un drīzi
Naktī, kad tumsa visu dzēš,
Tu mani nepazīsi.

Saulrieta vējš tumšsarkanais
Lēni aiz eglēm sarec,
Klusi zem spārnjiem nošalc gaisis.
Aizlaižas putns parets.

Kreisā pusē vēl truli dur
Sāpe vakarējā.
Nu es iešu. Varbūt kaut kur
Tiksimies saullēkta vējā.

1972

* * *

Drīzāk kā maldugunis,
Bet varbūt kā uguni skalos
Es savu dzīvību nesu
Pirkstu galos.

Pasaule tik skumja,
Pilna vakarlēpju.
Es savus pirkstu galus
Dūrē slēpju.

Stingri turu
Dūri sažņaugtu ciet,
Bail, ka dzīvība neaiziet.

1972

* * *

Tumsa nāk. Un tumsa aprīs
Mani kā gaismas kvantu.
Un es zinu: šis ir tas lielais brīdis —
Es varu sadedzināt savu mantu.

Ar benzīnu apliet, uguni pielaist,
Palikt gaisā kā cīrulis pliks.
Vai pavisam pazust. Man tikai bailes.
Kur manu sirdi liks?

Kaut kur atdot! Atstāt kādam! ...
Griežas velna rats.
Un manu sirdi man samals līdzī.
Bet viņa ir labāka nekā es pats.

1972

* * *

Ak, kā tu sevi iežēlini, čalīt!
Ak, kā tu gribi citiem dalīt
Savu smagumu, lai tie palīdz,
Ak, kā tu negribi lietū salīt!

Ak, kādas tev ir mokas!
Kā zibens izmisīgs lokās!
Un pasaulē nav nevienas
Palīdzīgas rokas...

Tu esi govs, citi — kazas.
Citiem jau sāpītes tādas mazas,
Tikai tavas sāpes ir lielas
Kā štikas. Kā cūkkaujamais nazis.

Pat nāve būs lielāka tev kā citiem,
Ar citiem kauliem un citiem rītiem.
Un pēc taviem darbiem padarītiem
Pat nāve tev lielāka būs kā citiem.

Un nekāda glābiņa nav ...
Gandrīz tu esi miris jau ...

Un kā tas tev nepiestāv! ...

1972

* * *

Cilvēki žvadz
kā sīknauda kabatā manā,
es pagrābju saujā —
nabadzība.

Vienu sudraba dālderī
uzsvied uz mana galda,
likteni!

Ja tev ir.

1972

* * *

Tā kā starp durvīm un stenderi
eņģes kauc,
tā kauc visi —
vai īsi vai bezgala daudz.

Un es domāju: acīmredzot
kauc un čīkst
tikai tas, kas šai pasaulei
ir vajadzīgs.

Dvēsele vai miesa,
tas pats likums:
beržas gar plikumu plikums.

Kas pirmais pagrūda, kas velties lika?
Bet veļas akmens tā kā sniega pika
Un kļūst arvien lielāks.

Mazs akmentiņš no kalna velties sāk,
Un nu tas veļas arvien varenāk
Un kļūst arvien lielāks.

Bēg gudrā čūska, aizbēg lapsa smailā,
Liels, milzīgs akmens ripo laukā kailā
Un kļūst arvien lielāks.

Nost pabēg zilonis un hipopotams,
Jo akmens ir par viņiem lielāks, protams,
Un kļūs arvien lielāks.

Liels akmens, milzīgs veļas arvien smagāk,
Un sašķaidītas mājas paliek vagā,
Un — neapturēt.

Un tad mēs gājām. Pirmais Andrievs bija,
Un Andrievu tas akmens izšķaidīja
Un vēlās tālāk.

Ak dies, šī dziesma jau tik ļoti veca.
Tad Mārtiņš un tad Krišus pretī leca.
Un — it nekā!

Ciems ļāvās, pļava ļāvās, meži ļāvās,
Tik muļķa Ansis atkal kājas āvās
Un leca pretim.

Un vēl simt Anšu sašķīda kā kāļi,
Bet Mikus pamodās, un Mikum bija brāļi,
Un tad es redzēju, ka akmenim ir bail.

Un nu tas apturēts. Guļ, apaudzis ar zāli.
Es gurķus sālu, un tu sēnes sāli.
Un mums nav bail.

Neviens pat netic, ka šis — akmens bija,
Kas Andrievu un Krišu izšķaidīja.
Tāds parasts akmens.

Bet drīz mazs akmentiņš no kalna
atkal rīpos
Un vēzis vēžosies, un zaķis ļipos,
Un visi bēgs.

Un ko tu darīsi? Ak dies, cik ļoti veca
Tā dziesmiņa, kā Mikus pretim leca
Tam akmenim.

* * *

Mežkopim Miķelim Kļaviņam

«Atsavēru saules logu,
Nosavēru saulītē.
Ne ilgs ir mans mūžiņš
Šai saulē jādzīvo.»

Bet es varu, vēl es varu,
Varu vēl ko padarīt,
Vienu melnu čūskulēnu
Caur sidraba birzi dzīt.

Vēl es varu, kamēr varu
Čūskulēnam sprandu lauzt,
Ja birzī nemācēja
Ne zariņa nenolauzt.

Vēl man ir svēti vārdi —
Pērkons spers! Pīkols raus!
Ej caur manu svēto birzi,
Tik ne zara nenolauz!

Es prasīju saulītei:
Kam būt labs, kam būt bargs,
Ko sodīšu, ko žēlošu —
Es saulītes mežu sargs.

1972

* * *

Imantam Auziņam

«Kalst dažā veltīga aka.
Tā jau notiek arvien.»

Nekas vēl ne kalst, ne susē.
Ne paklupis kāds, ne stieg.
Kāds puika Sēlijas pusē
Mutē pārkonam laužņus liek.

Un visai Latvijai pāri
Melni sarkanu vagu ar.
Cik izslāpusi un kāri
Zeme arklū rij šopavasār!

Cik mirdzoši balta ir griba!
Cik lemesis mirdzoši ass!
Neviens tavai Bezgalībai
Vēl iemauktos neķeras.

Cik tālu vēl zinošo dzejnieku
Jocīgais sauciens: «Nav vērts!»
Nu nē! Tavu pārļu zvejnieku
Ne vārna vēl neapķerc.

Kaut kur vēl pavisam tālē
Kāds saka (pavisam vēl dumjš):
Tumšā naktē, zaļā zālē
Optimisms
Varot būt arī skumjš.

(— Kaimiņtēv, viens kam kūko?
Kaimiņtēv, kam tas der? —
Kaimiņi alu lūko:
— Dzer, brālīt, dzer! —)

Bet tu vēl tam netici. Pāri
Tam visam tu vagu ar.
Cik izslāpusi un kāri
Zeme arklū rij šopavasār!

* * *

Tā māte, kas man vizbulītes dāvāja,
Tā latvju māte — tā ir mana māte,
Un daudzi labi sirmi cilvēki
Tā arī paliks kaut kur nezināti.

Kāds grumbains vaigs, kāds acīs siltums
maigs,

Varbūt no dārza nāca vai no ielas.
Un kāda sirds — kā pūkains kaķa bērns,
Un kādas rokas — sastrādātas, lielas.

Tā māte kādu auklējusi ir,
Un kāds šai karā vai tai otrā karā
Ir nomocīts vai nošauts tāpat vien,
Vai pakārts ceļa malā liepas zarā.

Varbūt ne tas. Varbūt pavisam cits.
Var būt, ka rudzupuķes atcerējās
Vai to, kā leca pāri ugunij
Un apmaldījās Jāņu naktī meijās.

Jā, dzīve būs. Un jauna dzīve būs —
Un saule rītiem, mēness pusnaktij.
Un tā, kas vizbulītes dāvāja,
Tā māmuļa — tā mana māte
bij.

1972

MĀTES PIENS AIZ LŪPĀM

Jūtu — vēl aiz lūpām mātes piens,
Es šī piena vairāk nekaunēšos.
Atceros, kā kādreiz mazs un viens
Lieliem puikām velti pretī plēšos:

Ka man nav aiz lūpām! Taisnojos,
Aizrīdamies vilku smēķa dūmu
Un, lai nezaudētu zēnus šos,
Arī šņabja glāzi neatstūmu.

Ne par šņabi, zagtiem āboliem,
Bet par to, ka nācās man tos bīties
Un ka gribēju būt klausīgs tiem
Un no mātes piena atsacīties, —

Lūk, par ko man kremt! Bet man vēl ir
Mātes piena garša katrā vaigā.
Un, ja kāds to teic, kam mute smird,
Un man pierunādams pakaļ staigā

Vai pie manis uztiēpdamies nāk
Aizliet muti man ar svešām zupām, —
«Negribu» — es saku. «Nevajag.»
«Man vēl pašam mātes piens aiz lūpām.»

Un visvairāk tagad man ir žēl,
Ka es pazemots tā biju cieties.
Ļāvis sevi smiet un ļāvis vēl
Šiem par savas mātes pienu smieties.

* * *

Nīcas dziedātājas
Pirtnieku mātes piemiņai

Atkal, zeme,
Tava velēna vaļā ir klāta.
Redzi nu, māt,
Tava dziesma ir nodziedāta.

Kaut kur no Pārupes sauc.
Mātesmāte sauc garo saucienu.
Zīrgam pie auss piekar cimdu pāri —
Paldies par pēdējo braucienu.

Un katram nesējam cimdu pāri —
Paldies par pēdējo nesumu.
Tik un tā es puķe esmu,
Es dziedu caur zemes vēsumu.

Paliek zeme neizdziedāta,
Neizdziedēta rēta.
Neizteikta.
Neizgavilēta.

Ņemu trīs sauļas smilšu
Zemi svētajō.
Vēl gana mēs paliekam
Gavilētāju

Un sviežu smiltis
Trīs sauļām
Tur lejā.
Nāc, māte,
Nāc, māte,
Nāc atpakaļ dzejā!

LATVIEŠU JŪRNIEKIEM

Ainažu vecajā skolā
Es skatos tai vecajā bildē:
Kādi jauni un skaisti vīri!
Un brauca viņi uz kuģiem.

Paskaties, kā viņi skatās —
It kā binoklī skatītos.
It kā ar miglas tauri
Gribētu mums ko teikt.

Tur ir arī mans vekaistēvs,
Stiprs un lepns kā velns.
Tagad viņš kapos guļ
Zem zilām atraitnītēm.

Un nebrauc vairs uz kuģiem,
Bet Ainažu vecajā skolā
Spokojas viņa gars,
Un naktīs enkuri zvana.

Sevišķi vēja naktīs.
Iedziedas cītara vecā,
Un bocmaņa balss dzied līdzī:
«Odesa, Hamburga, Rīga . . .»

«Odesa, Hamburga, Rīga.
Jūra un saule, un vējš.
Trai-raira-rai, raira-rai-rā!
Trai-raira-rai, raira-rā!»

Bula dūmakā zilā
Peld kuģi. Bet Ainažu kapos
Zem zilām atraitnītēm
Vakaros vectēvs dzied:

«Karsta asins pil no lauvām,
Puikas pārgrauž mezglus tauvām,
Tā, lūk, mūsu jautrā dzīve rit.»

Vai: «Odesa, Hamburga, Rīga.
Jūra un saule, un vējš.
Trai-raira, trai-raira, rai-rā!»

Un nebrauc viņš vairs uz kuģiem.

* * *

Ver savu pirkstu
Caur manu pirkstu,
Liec manu galvu sev
Pagalvī.

Liekam, bāliņi,
Zemi kopā,
Tev tava Dagda,
Man Dundadziņa.

Kāpj mana karote
Tavā bļodā,
Guļ tava roka
Man kabatā.

Un, kad reiz kritīs
(Ja nu pirms tevis)
Uz kara lauka
Mana sirds,

Neatstāj viņu
Melniem kraukļiem,
Iekārpi, bāliņ,
Zemē to.

1972

* * *

Kas radījis visus mūs
Un mani vārdos manos?
Mēs esam zvanu mēles
Sudraba zvanos.

Un vienmēr, kad agros rītos
Sāk skanēt zvani,
Es vienmēr brīnos:
«Kas radījis tādu mani?»

Bērniem tik priecīgi zobi
Kož maizes melnā šķēlē;
Es zvanu.
Kāds milzīgs spēks
Ir manā mēlē!

Atvadas kapu kalnā
Misiņa taures spēlē;
Es zvanu.
Kāds milzīgs spēks
Ir manā mēlē!

Un, kad zemu pie zemes plok
Cilvēku bailes un vājums,
Pār manu zemi skan
apliecinājums:

«Vajga ņemt jūtas, kuras pastāv taisni iekš nākotnes
meklēšanas, iekš cerībām, ilgām, iekš visa, ko mēs
turam par pastāvošu arī nākotnē, mūžīgi... »
(Rainis)

Pelavu maizi ēd,
Dūmistabā sprakst skals.
Es tevi pieceļu, balss!
Celies augšā, balss!

Ugunīs Spīdola stāv,
Vēl tavai gaitai nav gals.
Es tevi pieceļu, balss!
Celies augšā, balss!

Tīreļa purvā sarūs
Stobrs un sapūst spals.
Es tevi pieceļu, balss!
Celies augšā, balss!

Eduard Bērziņ, Kolimā
Izsalst līdz kaulam sals.
Es tevi pieceļu, balss!
Celies augšā, balss!

Krišjānis Barons, Andrejs Spāgīis, Krišjānis Valdemārs,
Eduards Bērziņš, Līnards Laicēns, Jēkabs Alksnis, Aleksandrs
Spunde, Roberts Eidēmanis, dzimušie nemirušie, mirušie nerimušie, Čaks un
Rudzutaks —

kāda sviedru un asaru jūra!
Izdalies kristālos, sāls!
Vēl mūsu gaitai nav gals.
Es tevi pieceļu, balss!
Celies augšā, balss!

1972

* * *

No degļa tikai dūmi paliek,
No baltas sveces — tikai tvans.
Un tur, pār augsto egļu galiem,
Tiek vēja aiznests liktens mans.

Bet zemē, kurā dzīvo mūžos
Mans brālis Ābels, brālis Kains,
Var būt, ka kādu brīdi būšu
Es bijis gaišums brīnumains.

Tai brīdī, kad mēs degām daktī,
Kāds kaut ko gaidīja no mums.
Kā balta krizantēma naktī
Te paliek mūsu atmirdzums.

Tu pats jau biji gandrīz dzisis,
Bet, kādas sveces žilbināts,
Tu, apnikušais, pusizrisis
No jauna atkal visu sāc.

Un tā vienmēr: kā saule akā
Man sveces gaišums bijis svēts.
Bij tumsa. Svece deg. Un atkal
Es eju liels un izbrīnēts.

1972

SAIKĻI

U n

Un saiklis UN. Bruģa akmeņi dun.
Slīdēs rīteņi dun. Un saiklis UN.
Aiz loga ir logs, aiz nama ir nams.
Un aiz nebeidzama ir nebeidzams.

Un dzims un augs. Un šaus un kārs.
Dievs — lineārs, velns arī — lineārs.
Un $n + n$, un $n + 1$,
Viens virziens, un tas — taisnvirziens.

Pirms dīnozauriem — tik bezgala sen
Kaut kur ir sācies viens maziņš n ,
Un šis n ir izdzisis jau sen,
Bet turpinās n un n , un n .

Un n un n , un atkal UN,
Un pagērot prasa, un solot dun.
Un uzvar, vienalga, vai to ceļ vai zākā, -
UN patiesība.
Visvienkāršākā.

1972

B e t

Bet no dziļumiem $n + 1$ rindai pret
Sagriezies šķērsām izlec BET
Un saka: «Šim UN tāds spēks ir dots,
Tāpēc ka viņš ir aprobežots.»

Ja viņš maļ, tad tikai uz priekšu maļ.
Uz priekšu viņš redz, neredz atpakaļ.
Viņš ir ābece kalps no Alfa līdz Zet,
Viņš ir taisns: es, tu, viņš, viņa et
cetera.

Et cetera stāvēs kā mūris pret,
Kad tu nāksi un UN vietā liksi BET,
Bet tu liec! Saki katram: «Neej līdz,
Ar BET kamēr neesi apšaubīts!»

Un tikai tad lai notiek tavs prāts,
Kad caur BET tu tiks apliecināts.

1972

J o

Cik pamatīgi visu iegalvo
Tas pamatīgais, pamatotais JO.
Vienmēr jau iepriekš kaut kas tev ir dots,
Un tālākais ar to ir pamatots.

Tu ļoti gribētu sākt šeit, sākt no . . .
Bet šeit nav atļauts sākt nevienam, JO
Tu esi iekļauts, citu nosacīts.
Uz tevi skatās, klausās un tev tic.

Tu esi tēvs, vīrs, brālis, pilsonis.
Tu esi biedrs, draugs, bet vēl nav viss.
Tev noteikti ir jābūt loceklim,
Tas nozīmē — tam vidējam no trim

Šai ķēdē, rindā, kaulos, skeletā.
Tu esi tas un drīkstī tikai tā.
Uz patvaļībām tiesību tev nav,
JO kāds ir bijis te pirms tevis jau.

Kā vienādmalu trīsstūris, kā disks
Viņš bijis precīzs un tik siloģisks,
Ka noteicis: «Es esmu pirmtiesīgs,
Un tik aiz manis nākt vēl cits kāds drīkst.»

Un tev kāds siloģiski iegalvo:
«Tā jābūt, viss ir pamatots ar JO.»

Es negribu būt it nevienam JO.
Lai katrs sāk, kur grib, no kura NO.
Ko grib, lai dzied! Lai iet!
Kur grib, lai ar!
Lai nospļaujas uz JO!
(. . . Ja vien viņš var . . .)

1972

MULDAMDZEJOLIS

Es uztrišu savu mēli,
Lai griež asa valodiņa.
Spēlēsim vārdu spēli,
Tu man būsi galodiņa.

Mulda, mulda, pilna mulda,
Muldā mīklu mīci, mās!
Mulda, mīca, mulda, mīca,
Mulda, kamēr aizmuldas.

Aizmuldās, aizmaldās
Trejviņgalu aizgaldās.
Kur nu mīkla? — Kura mīkla?
Kuru mīca? Kuru min?

Kas kājām mīklu mina
To ar labu neminēs.
Sirds minēja — pieminēja.
Min ar galvu — pieminēs.

Kūtī jēri, sivēntiņi,
Kūtī govis, zirgi mīt.
Tur gailītis vistām mina,
Kā čigāns zirgiem mij.

Muldam, muldam, aizmuldam,
Aiz muldām aizmuldam.
Aiz abrām, aiz ķērnēm,
Aiz ozola mucīņām.

Uciņā, uruciņā!
Milst miestīņš mucīņā.
Div miestīņus, trīs miestīņus,
Četrus miestus nodzērām.

Piektajā miestīņā
Pretmestiņa sievas brēc:
Muca muld, vīri muld,
Tavu lielu muldēšanul

Ak, bij dzerts! Ak, bij miests!
Ak, bij mests! Ak, bij sviests!
Ek, sviestiņš muldiņā,
Ek, muldiņa gultiņā!

Muld muldiņa muldētājs,
Pie žokļiem mēle līp.
Ziz zobiem zobotājs,
Zobot nāks cita dziesma.

DOPINGDZIESMIŅA

Zirgs līdz ceļiem iebridis
Zelta skaru auzās.
(Mazliet kafijas par daudz,
Sirds kā dulla dauzās.)

Zvejnieks nārstā iebridis,
Pilnām rokām zvejo.
(Mazliet kafijas par daudz,
Sirds kā dulla dejo.)

Aug un aug, un sapinas
Lielu domu pītis.
(Pin un pin, un iznāk vien
Nervozs dzejolītis.)

Rucavietes — Rucavā,
Nīcietes dzied Nīcā.
(Maza neiro dziesmiņa
Plīvo kafejnīcā.)

Uzplaiksnī un uzzibsnī
Asa jūtu driska.
(Erudīta? Sensibla?
Varbūt zemnieciska?)

Tīriem burtiem «latvietis»
Rakstīts manā pasē.
(Beidzas dopings. Dzejolis
Aizmieg apakštasē.)

FRIVOLĀ DZIESMIŅA

Viens jau arī panest var,
Divi labāk panes.
Vienam arī labi skan,
Diviem labāk skanēs.

Ja tu puika neesi,
Bet tu esi skuķis,
Ej pa lauku, skaties, kā
Daba audzē puķes.

Katrai puķei palīdz kāds,
Tā ir liktens lēmis.
Bālo krizantēmiņu
Paceļ krizantēmis.

Vai tu esi īstens draugs
Vai tikai tāds viesis?
Blakus gaiļapiesītei
Uzzied gaiļapiesis.

Tā kā naktī jāņtārpiņš,
Tā kā labais gariņš
Katrai Super Stariņai
Atnāk Super Stariņš.

1972

VIENĪGAIS GRĒKS

Ādamam piemita tikai viens grēks:
Viņš iemilējās levā.
Un pēc tam Ādama un levas lieta
Nonāca pie Dieva.

Dievs teica: «Nezinu, kā tu, Ādam,
Varēji tā darīt!
Tu taču zināji, ka Dievs ir mīlestība.»
Ādams teica: «Nē, es arī!»

«Nē, tu neesi!» teica Dievs.
«Tu esi velna kruķis!
Kā tu varēji tik zemu krist
Ar levu, to platdibena skuķi!»

«Zemāk ar viņu es neesmu kritis
Par tevis radīto zemi,»
Strīdējās Ādams. «Vai tas ir tāds grēks,
Ka tu paradīzi mums tāpēc ņemī?»

Dievs izdzina, atņēma paradīzi,
Un labi! Un paldies Dievam!
Mēs tagad varam darīt, ko gribam,
Ar savām sievām.

Vīģes lapu mēs vējā palaižam
Un attinam levai bizes.
Jo tas ir vienīgais grēks, kas nenāk
no zemes,
Bet nāk no paradīzes.

Nekad jau mēs vairs tur netiksim.
Un šis grēks Ādamam varbūt
Atļauj kaut vai uz mazu brīdi
Atkal paradīzē būt.

1972

* * *

— Še tev zelta dālderis.
Nesaki ne jā, ne nē,
ne melns, ne balts,
to tev nav brīv teikt.
Tikko jā vai nē,
tikko melns vai balts,
spēli nākas beigt.

Ko tu pirki par dālderī to?
Vai tu nenopirki nekā?
— Es nopirku mīlestību.
— Mīlestību?
— Jā.

— Ne jā, ne nē,
ne melns, ne balts,
to tev nav brīv teikt.
Tikko jā vai nē,
tikko melns vai balts,
spēli nākas beigt.

Nu tad atceries! Sākam vēl vienreiz.
Ko tu pirki šai pasaulē?
Nu bez mīlestības, vēl citureiz.
Vai tu nopirki citu ko?
— Nē.

— Ne jā, ne nē,
ne melns, ne balts,
to tev nav brīv teikt.
Tikko jā vai nē,
tikko melns vai balts,
spēli nākas beigt.

Un mīlestība tev sāpēs un dzīs,
degs, sadegs, kļūs sudrabā salta
un tik un tā reiz pazudīs.
— Bet tik un tā tā ir balta! —

Kopš levā un Ādamā sākušies,
šo spēli mums neizbeigt.
Ne jā, ne nē,
ne melns, ne balts,
to tev nav brīv teikt.

* * *

Par daudz ir smagu vārdu sacīts.
Viens otrs smagāks teikums teikts,
Un, kad es paskatos tev acīs,
Es redzu: kaut kas ir jau beigts.

Kā akmens atlūstam un risam —
Slīd lavīna, nāk velšanās,
Un kaut ko aprok. Un — pavisam.
Un nebūs augšāmcelšanās.

1972

* * *

Mārim Čaklajam

Pret to, ko es redzu, tas, ko mēs runājam,
Ir tikai nieks.
Pie dāmas kājām izlaiž garu
Atkal viens bandinieks.

Viņš stāv uz melnā lauciņa, nekustas,
Kaut vai nosīt.
Es zinu, baltā dāma, jūs viņu
Nežēlosit.

Un lēni nolaižas nolemtība
Pār melnām un baltām rūtīm,
Un uzvaroši bandiniekam
Baltā dāma liek kāju uz krūtīm.

Un tālāk ar karaļiem un saviem nerriem
Rit šaha tirdziņš,
Un pāri mirušam bandiniekam
Lec baltais zirdziņš.

1972

* * *

Tur viņa aizpeld
Caur ievām. Naktī. O, mēnes!
Baltas zied ievas. Tumši zied naktī purenes!

Tur viņa aizpeld.
Naktī. Ievās. Kādas miglainas salas!
Nevar saprast, vai ievas smaržo vai lakstīgalas.

Nevar saprast,
Vai viņa no ēnām nāk vai no gaismas. O, mēnes!
Ja tu vēl vari, lai viņa paliek vēl. Nenes!

Lai viņa paliek.
Lai pasēž uz akmens naktī manā
Ievu tumsā un upes mirdzēšanā.

1972

* * *

Kā skursteņi kāpj debesīs,
Kā grib debesīs piedūmoti.
Man tur debesīs ir viena kaija.
Kaijiņa. Balta ļoti.

Es nekā vairāk nesacišu
Kā tikai vienu, proti —
Man tur debesīs ir viena kaija.
Kaijiņa. Balta ļoti.

1972

* * *

Nu lai! Lai visas durvis ir ciet.
Man nevajag daudz — man vajag mazliet.
Jo viss, kas ir liels bijis, izzudīs,
Un paliks tikai mirklis īss.

Pār visiem sniegiem mirdz pirmais sniegs,
Uz mirkli debesīs dzērve kliegs,
Un ilgāk par mirkli — nekas nespēj būt,
Un vairāk par mirkli — mums neiegūt.

Mums tālu nav jāiet un nevajag iet,
Dod man no sevis tikai mazliet.
No VISA —
MAZLIET tikai neizris.
Un daudz tas nav, bet tas ir viss.

1972

* * *

Esmu svešāks palicis. Man jāiet.
Prom. Un negribas pat domāt — kur.
Es jau jūtu — pie šī lielā koka
Saule mani vairāk nepatur.

Kaut kā savādi. Tik ļoti es te centos
Notikt, būt. Un katrs stāds un augs,
Likās, nāks un runāsies ar mani
Un pa naktīm mani vārdā sauks ...

Viss tik sveši. Pat tā mazā zvaigzne,
Kura man tepat uz plaukstu kūst,
Pat tā mazā, iedegusī zvaigzne
Mani sveši uzrunā ar «jūs».

1973

* * *

Par kliegšanu, par klusēšanu piedod,
Par lielību, par to, ka biju sīks! Šī dzīve savās drīģenēs un ziedos
Kā mušas spārns tik plāns un caurspīdīgs.

Kāds dzidrs «jā»! Un tikpat dzidrs «nē».
Šī dzīve — klusē, un tā arī klusē.
Un viss tik skaidri redzams šaipusē.
Un viss tik skaidri redzams otrā pusē.

Cik dzidra saule! Tā kā akvārijs.
Caur sauli aizbrist tā, kā kādreiz bridu...
Cik viegli aiziet — nekas nekavē.
Peld tikai zelta zivtiņas pa vidu.

1973

NO CIKLA «NĀRAS PARADĪŠANĀS»

Pie upes beidzas skudru ceļš
Un sākas zivju ceļš.
Aiz upes beidzas zivju ceļš
Un sākas skudru ceļš.

Un, ceļš kur beidzas asaram, —
Ceļš spārei vasarā.
Un tur, kur beidzas smieklu ceļš, —
Ceļš sākas asarām.

Kur izbeidz viens, tur otrs sāk:
Vai kurmis, zivs vai ods.
Un dzīvot divās pasaulēs —
Man ar tas prieks nav dots.

Un tikai varde peld un lec,
Un dzied, un man ir prieks,
Ka vieninieku korī dzied
Tāds priecīgs abinieks.

Es kādreiz biju abinieks,
Es biju apžauņots.
Bet nu es esmu cilvēks vien,
Un man tas prieks nav dots.

Uz ūdensrožu lapas varde
Sēž un saka: nāc!
Es nevaru. Es esmu vienāds,
Nevis abējāds.

No turienes

No turienes iznāk krastā ūdris,
iznāk apēst zivi.
Mēs vienkārši esam kūtri
dzīvot vēl otru dzīvi.

No turienes bebris krastā
iznāk apsi grauzt.
Dzīves divas pastāv —
jums nenojaust.

Nāras lielais aicinājums

Lieli, lieli plūdi nāk,
Nebēdz augstu kalnos!
Ūdens visu apēdīs,
Es ūdenim ticu.

Tas tecēja visu mūžu,
Satecēja jūrā;
Jūrā visi satecēja,
Kas bij tecētāji.

Tek saulīte, tek māmiņa,
Tek sidraba upe;
Tek rītā agrumā,
Vēlu vakarā.

Lieli, lieli plūdi nāk,
Nebēdz augstu kalnos;
Tāla, tāla jūra būs,
Es ūdenim ticu.

N ā r a s
m a z a i s a i c i n ā j u m s

Tā kā mīl mīļa nāra,
Kura vēl tā mīl?
Man no visām astes spurām
Mīlestība pil.

Kādi dēli augtu mums!
Kādi stipri, lieli!
Nāc pie manis noslaukies
Ūdenslinu dvielī!

Es pie tevis gan aizietu,
Nevaru es iet.
Manos smilšu svārciņos
Ūdensroze zied.

DIVI SAUCIENI IEEJOT

I D r a m d a m d a m !

Kas nolauzis man kājas
Tur zem ūdens upē?
Kad es no augšas skatos,
Kāds kājas man
(dramdamdam!).

Es iebāžu spieķi upē,
Un
(dramdamdam!)
Kāds spieķi man
(dramdamdam!)
Zem ūdens
(dramdamdam!).

Jūs ejiet tai upē droši,
Bet ziniet — tur pasaule cita
Sākas, sākas un sirdi
Salauž kāds
(dramdamdam!).

II I e d o d m a z o p i r k s t i ņ u

Ak, nāra, iedod mazo pirkstiņu —
Visapkārt milzīgs ūdens plašums pleties.
Ak, nāra, iedod mazo pirkstiņu
Un atjauj man mazlietiņ pieturēties.

Ak, nāra, iedod mazo pirkstiņu!
. . . Un zivis meta sudrabotu loku
Ap mums, pār mums... Un es vairs
nezinu,
Kā viņa atdeva man visu roku . . .

Ak, nāra, iedod mazo pirkstiņu!
Un zivis šaudījās ar žilbinošu zibu,
Un, kad es biju roku paņēmis,
Es sapratu, ka visu nāru gribu.

Bet straume tecēja uz bezgalību,
Tā visu laiku tecēja uz bezgalību.

Es dziedu viss

Aizturi ---- (elpu),
Acis lai pašas ---- (dzied!):
Neatver ---- (muti),
Dziesma lai pati -- (iet!):

Tava mute ir jasmīnu pilna,
Ziediem ---- (piebirusi!).
Tu nevari ---- (parunāt).
Lai dzied acis!

Rokas ----- (lai dzied!):
Mati --- (lai dzied un!) sprādzes!
Kājas ---- (lai dzied!):
Papēži! Potītes!

Aizturi ---- (elpu!):
Vārds nevar visu --- (izteikt).
Es dziedu viss,
It kā es būtu kails.

Pliks kā baznīcas žurka!
Pliks kā ozola zīle!
Es aizturu ---- (elpu!)
Un dziedu viss!

Nāru puikas dziesma

Es, nāru pui-ka,
savu tēvu nepazīstu.
Es, nāru puika, pa
mēness staru augšup līstu.

Bet nāru puikam — man
neļauj — varot aiziet bojā
teic — jūrā jādzīvo
tā, māte kā dzīvoja.

Es, nāru puika, man
naktī, māt, sāp spuras;
naktī mēness dur ass,
mēness naktī sirdī duras!

Es, nāru puika, raudu:
aiz liedaga bāka mirdz;
man, māt, sāp sirds,
man, māt, ir tēva sirds.

Nestāsti, ka jūra vien bez-
malīgā, bez-galīgā!
Laid, māte, es gribu!
Saukšu tēvu palīgā!

B u r b u ļ o j o t

Tu puspasaka, tu pussieviete,
Tu nāra, tu meitene zvīņās!
Tā mēs tiekamies, tā mēs redzamies
Tikai teikās un pasaciņās.

Tu pussieviete, tu puspasaka,
Beidzas elpa, man jāiet krastā.
Ne tev piezvanīt var, ne tev uzsmaidīt
Ne tev vēstuli iesviest pastā.

1973

* * *

Krīt lapa,
Rudens lapu es nolieku tev uz pieres.
Krīt lapa.
Uz krūtīm es tev lieku rudens lapu.
Es tevi apaunu rudens lapām.
Es tevi apsedzu lapām.
Un palieku pats tev blakus
Zem rudens lapām.

Skrien viļņi
Mums pāri! Mēs guļam zem lapām.
Skrien viļņi,
Mēs esam eži, lapu siltumā satinusies,
Tu nečabinies, stāvi klusu! Lapsa
Lapas osta.
Tu nečabinies! Aizturi elpu!
Ka mūs neizposta.

1973

PUSĪTES

Trusis saka otram trusim: «Trusīti!
Es tev došu āboliņa lapiņas pusīti.»

Šito polietilēna plēvi mēs uz pusēm dalīsim.
Cītādi tu, brālīt trusīt, salīsi.

Es kā savus, trusīt, tavus bērnus apostu.
Es — lai ēd! — tiem dodu savu kāpostu.

Saki, Kain, — kāpēc tādas skaudības mēs
plosīti?
Kāpēc, Kain, savu brāli Ābelu tu no-
sīti?

Saule apgaismo tik vienu zemes pusīti.
Tumsā lauva apēd savu brāli trusīti.

Saki, Kain, — kāpēc tādas skaudības mēs
plosīti?
Kāpēc, Kain, savu brāli Ābelu tu no-
sīti?

Nevar labi dzirdēt — diezgan patālu,
Divi mazi trusiši brien pa atālu.

Trusis saka: «Trusīt, apēdīsim klusītēm
Šito āboliņa lapiņu uz pusītēm.»

* * *

Veltu Veltai

Sveika, Vēju Nestā
Pieneņpūka!
Gandrīz atnesa jau krastā!
Cik tur trūka ...

Sveika, Mazā Bura!
Pieneņpūka!
Gandrīz aiznesa jau jūrā.
Cik tur trūka ...

Dala, dala karalis un dala,
Nedalīta paliek debess mala.

1973

* * *

Maza lapa pacēlās.
Ak, no maza vēja;
Doma smagi gulēja,
Doma nepaspēja.

Dzeltens ziedu puteksnis
Pacēlās no koka;
Bet gar sāniem nokrita
Smagi mana roka.

Zili, balti taureņi
Laidelējās, sviedās;
Un es dziesmu gaidīju,
Gaidīju, ka dziedās.

Nedziedāja it neviens.
Dzirnas smagi rūca;
Un pie durvīm dzirnavnieks
Melnu vērsi jūdza.

Dievam sūdzēt debesīs
Kāpa balta kaza;
Ak, cik lielais viss ir smags,
Gribas kaut kā maza.

1973

* * *

Es redzēju tēva tēvu,
Savu tēvu neredzēju;
Es gribēju naudu sēt,
Viņš sacīja — neaugot.
(T. dz.)

Vai domā — tāpat vien
Es uzaugu?
Vecais vecis aiz upītes
Sēja raugu.

Tur izauga maizes klaipi
Tā kā sievu gurni,
Murķeļi un ķēvju pupi,
Lāčupurni.

Nāca, kāva, pilis cēla
Mūru, torņu, skanšu.
Es uzaugu — miežu grauda,
Sešu kanšu.

Es ierūgu rautinrauga,
Sasperspītes.
Tad, kad vecais
Raugu sēja aiz upītes.

* * *

Sirsniņ mana, lētdabīte!
Drīz dziedāju, drīz raudāju,
Izdziedos, izraudos,
Šķietos nieka neredzējis.
(T. dz.)

Es atnācu klusēdams,
Klusus vārdus domādams;
Klusi krūkļi, klusi ciņi,
Galotnē krauklis mēms.

Šie runāja, tie runāja,
No manim vārdu gaida.
Es nesviedu savu balsi
Šķidrajā ūdenī.

Tēvs mans bija laukakmenis,
Māte — māla kukurznītis.
Mani brāļi — māla mēles
Lieku vārdu nepateica.

Ar akmeni akmenī,
Mūrī metu, pierē sviedu.
Lingā liku Dāvidam,
Lai vēlās Goliāts.

Tālāk iešu klusēdams,
Klusus vārdus domādams.
Nerunāšu, nerunāšu,
Nav nekādas vajadzības.

* * *

Visas dziesmas izdziedātas,
Tēva dziesma nedziedāta.
Kad es kāpšu kumeļā,
Tad dziedāšu tēva dziesmu.

Mans tēvs ir pazudis,
Man — viņa nams.
Mans tēvs ir aizgājis.
Teic, dziesmu dziedādams.

Par ko mans tēvs ir dziedājis?
Kas zinās?
Es prasu visiem,
Neviens neatminas.

Par zemi vai par
Putekļiem, kas putēs?
Guļ vectēvi —
Un zeme viņu mutēs,

Bet tēvs ir aizgājis ...
Vai nāks? Bet krīt jau sniegs.
Es — viņa dēls.
Es — viņa mantinieks.

Es zemi, varu
Mantoju no viņa.
Bet kur viņš jā?
Un sēž uz kāda ciņa,

Un kādu dziesmu dzied?!
Kāpēc viņš jā?
Un kāpēc dēlam
Dziesmu neatstāj?

Līdz gadiem piecdesmit
Viņš zemi rušinājis.
Tad esot piecēlies
Un projām gājis.

Es aru zemi,
Smagas manas kājas.
Man pieder tēva vārds
Un tēva mājas,

Bet kur viņš aizgājis?
Un kad viņš nāks?
Nu redzi — kaut kas ir
Vēl varenāks

Par zemi, rudziem
Un par maizi galdā.
Ej atved zirgu,
Manmāsiņa baltā!

Tek saulīte. Lai tek!
Bet, pirms tā riet,
Man savu
Tēvu vēl ir jāuziet.

X Y Z

Kad es piedzimu —
un kaut gan
es biju vēl mazs un plīks, —
neviens nezināja, kas es esmu.
Es biju šai uzdevumā X.

Šķīlās cāļi,
zivīs pārvērtās ikri.
Es kļuvi arvien nezināmāks —
X Y.

Un pienāk tas laiks,
kad pāri tev smiltis met,
un tu esi kļuvis vēl nezināmāks —
X Y Z.

Cīnījāties par 1, par 0,
dēļ iztikas,
un neiznāca laika apjēgt
kaut ko pašiem no savas mistikas.

Veļi, spoki, ķēmi,
lietuvēnu jātie —
tie esam mēs paši —
neatrisinātie.

Pie eglītes eņģeliši dzied
ar velnu astēm un taisa kniksi.
Tie arī ir mūsu pašu.
Bērniņi.
Iksi.

1974

* * *

Šis ir mans spēļu galdiņš:
Zils, zaļš un sarkans mirdz.
Ai, riču raču kauliņ,
Tu seškantainā sirds!

Tu zilajam met divi
Un zaļajam met trīs.
Bet sarkano ne zilais,
Ne zaļais nesadzīs.

Un dzeltenais bez briesmu
Ir ticis mājā jau.
Jo laime — tā ir spēle,
Kur likumības nav.

Šī dzīve ir par īsu,
Lai spētu samanīt,
Cik reižu krīt uz «divi»,
Cikreiz uz «seši» krīt.

Skrien kauliņš ... Nesagaidīts
Un kaut kas gaidīts mirdz.
Skrien sešu kanšu kauliņš,
Un tā ir mana sirds.

1974

* * *

Tu domā par ātru, mans draugs.
Augs lēnāk mans bērns, kad augs.

Tik lēni, kā aust un tumst.
Mans bērns domās lēnāk par jums.

Es mācīšu viņam ciest
Tik lēni, kā puķe dziest.

Un lēni, lēni viņš sils —
Kā ezers ar mīglu pils.

Bet no dzirkstīm, ko lēni šķils,
Nodegs barona stiprā pils.

Varbūt tāds kā piebaldzēns
Būs mans zēns.

1974

PUĶU DOBE AUTORIEPĀ

Ak, nelaimīgā puķe riepā!
Ak, nelaimīgais puķu stāds!
Dzied zīle krūmā, žube liepā,
Un krupim grāvī priecīgs prāts.

Tu vien šai riņķī iemānīta,
Kur apkārt smirdīgs gaiss un dvaks,
Kur debesīs, pilns lepna spīta,
Skrien skurstenis kā maniaks.

Kas gudrs, aizies tālos silos.
Un čiekurā brīvs dzenis knābs.
Es raudu par to puķi zilo.
Man liekas, ka to neizglābs.

1974

* * *

Kas liels un stiprs — tam viss atļauts brīvāk.
Tas varētu vēl vieglāk un vēl dzīvāk.

Kož maziņajam dūmi acīs sīvāk,
Bet viņam viss rit kaut kā intensīvāk.

Viņš kaut kā ātrāk izsvempjas no gultas,
Un viņš pat kaut ko izdomā, kad guļ tas.

Viņš jūt, ka vēl viens pipars jāmet zupā
Un cik būs govij piena katrā pupā.

Tiek viņa dārzā tomāts ātrāk stādīts.
Tas gan ir pierādīts, bet vēl ir nepierādīts.

Bet cieniet mazā cilvēciņa dabu!
Jo — ja kāds maziņš ir — tas ir uz labu.

1974

* * *

Es sargos cilvēku, kas vēl nav vecs,
Bet drīz tāds būs. Man liekas, viņš ir bīstams.
Viņš peldas vēl ar mums un skrien, un lec.
Bet liekas, ka viņš dara to, jau nīzdams.

Viņš vēl ar mums. Kā mēs. Un vienuprāt.
Bet iet viņš sevī, it kā kaut ko lauздams
Un kādu robežu, nupat, nupat
Kas nogulsies starp mums, jau sevī jauzdams.

Kas vecs, tas vecs. Viņš mums ir noskaidrots
Un saprotams: vai sirdij dārgs vai — nīstams.
Bet tas, kas vecs vēl top, — kā dieva sods
Tas nāk ar mums — savs gan, bet kaut kā — bīstams.

Mēs visi kļūstam vecāki — ak diesl
Cits žēlojas, cits pasmejas, cits paraud.
Un tomēr uzmanieties, kad viņš ies, —
Var gadīties, ka viņš grib līdzī paraut.

1974

* * *

Vai tu no krējuma pudelēm
Vai tu gar zābakiem laizies,
Vai tu izlem vai neizlem —
Viss, kā nācis, tā aizies.

Vai tu ar smiltīm tuksnesī,
Vai tu ar graudiem kaisies,
Vai tu krīti, kā zvaigzne krīt, —
Viss, kā nācis, tā aizies.

Pat ja tu it nekur neraisies,
Pat ja tu visur maisies —
Arī tad viss, kā iet, tā ies,
Viss, kā nācis, tā aizies.

Tikai — es esmu ziedpumpurs,
Un man jāpiedzimst parīt.
Kas tur man salnā uguni kurs?
Saki: tad ko man darīt?

Jāpiedzimst, draudziņ, jāpiedzimst.
Nakts tā kā ieži trusē.
Un, kamēr asinis ceļas un grimst,
Jāturas saules pusē.

1974

* * *

Un pret savas tautas dziesmu
var tikai savējie.

Un pret savu tautas dziesmu
cits nevar it neviens.

Jo cits nezina, kā bārenis
pie ābeles stāvēja

Un kāds no tā laika mūs
kopā sien pavediens.

Un tu pacel roku,
un tu brūķē mēli lieki,

Un tu saki: tas viss
ir māņi un pagātnē placis.

Un seši mazi,
maziņi bundzinieki

Jāj pa ceļu bungodami,
pazaudējuši mātes acis.

Jo pret savas mātes dziesmu
var tikai savējie.

Tie paši, kam jauna dzīve
un jauni nami.

Tikai tie var pa īstam samīdīt
savas mātes dziesmu —

Pašu auklētie, pašu auklētie
pekaināmi kājiņāmi.

1974

* * *

Uz viņiem nevar atsperties —
tie grimst.
Bet i par zivīm viņi nepiedzimst.

Pie viņiem nevar turēties —
tie ļimst.
Un i par zaķstaipekņiem nepiedzimst.

Es nesu ūdeni pats savās saujās —
es zinu, uz ko man ir jāpaļaujas.

1974

PĒC VISĀDIEM MAZIEM VĒJIEM

Nāk ziemeļa vējš
Un tālu nes egļu sēklas,
Caur mežu ar spēku laužas
Stiprs gaiss.
Es te dzīvoju visu mūžu,
Te sargāju savas ēkas,
Un visu laiku es domāju,
Ka es esmu stiprākais.

Es aizslēdzu mājai slēģus.
Es aizslēdzu savas ēkas.
Es īsti nezinu pats,
Kas man darīt tā liek.
Nāk ziemeļa vējš,
Pie kājām sviež egļu sēklas,
Un nu man ir jāiet,
Uz lauka to jāsatiek.

Ar visādiem maziem vējiem
Gadu gadiem pilna bij sēta.
Nu tas nāk!
No ziemeļiem. Pagaidām aiz
Meža. Ja neatgriezīs —
Šī stunda ir izredzēta.
Man jāiet! No meža jau laužas
Stiprs gaiss.

1974

* * *

Pāri tiltiem,
pāri lieliem akmeņu mūriem —
tik stipri,
cik asinīs stipruma jums.

Lieli akmeņi.
Akmeņi ir mums ceļā.
Un vēl lielāka
ir vientulība.

Liela ir vientulība,
vēl smagāka par visiem zobeniem,
bet vēl stiprāka
ir aizmirstība un nāve.

Un vispār mīliet
pāri lielām un stiprām lietām.

1974

LAUZT

Linardam Laicenam

Kas lauzējs dzimis,
Tas kā lauzējs augs.
Un viņa dzīve būs
Viens leduslauks.

Un it nekad
Ne zieds tam neatplauks.
Jo viņš pirms visu
Ziedēšanas augs.

Varbūt kā teika
Un varbūt kā mīts.
Bet tomēr paša
Ziedu nepazīts.

Jo leduslauks
Ir leduslauža lauks,
Un ziedi tajā
Daudz, daudz vēlāk plauks.

Mēs esam ziedi,
Uzplaukstam un vīstam.
Viņš aug pirms mums.
Mēs viņu nepazīstam.

1974

* * *

Sit Prustā mani, piesit mani Kafkā!
Es atkal nezinu, kur galvu likt.
Stāv maza skudra lielā, klajā laukā
Un nesaprot, kā skudru pūznī tikt.

Nav sērkokciņus atpakaļ ko gaidīt,
Tie kastītē vairs nenāks atpakaļ.
Un, kukaiņus no priedes laukā baidot,
Jā, laukā baidot, priedē dzenis kaļ.

Un visi domā: ārā izdabūtais —
Kā ārā dabūt, un pēc tam — kur likt.
Es ārā negribu. Ir cilvēks divu dabu:
Es domāju par to, kā iekšā tikt.

Un visi domā: ārā izdabūtais —
Tas ir kaut kas. Jā, tas ir kaut ko vērts.
Es nezinu. Es to uz iekšu jūtu.
Es dzirdu: vārna pat uz iekšu ķērc.

Un man vienalga — diena lai ir kaza,
Un nakti sauciet kaut par cūku daglu.
Tas man nav svarīgi vairs it nemaz.
Es jūtu: kāds dzen manī zelta naglu.

1974

* * *

Ap sešiem uzrakstījās dzejolis.
Tā — ne par ko. Bet vienkārši — ap sešiem
Mēs izslāpuši gaidījām, ka līs
No melniem it kā lietus padebešiem.

Un nomira trīs māsas vālodzes,
Un svešie lūdza ūdeni no svešiem,
Un nezin kāpēc uzrakstīju es
Šo dzejoli. Par ne par ko ap sešiem.

1974

* * *

Es iegāju spogulī, otrādi
un spogulī viss bija otrādi
tur čigānietei es zīlēju
tur tevi es otrādi mīlēju
tur projām, tur spogulī atpakaļ
kur tavi kauli manus kaulus maļ
no aubes jau vecīgi čaganās
jā, vellatās, jā, raganās
jā, medus, mēnesis, medījums
medus gadījums, medīgs radījums
jā, āzis, jā, kazenēs, ievainē
kur Ādams nav teicis vēl levai «nē»
vēl tālāk, vēl tālāk otrādi
prom spogulī, dziļāk otrādi
kur pēc visa reiz kādreiz vienreiz uzreiz
es satiku tevi pirmoreiz
tālāk — skolas, bērnu dārzi un nami
un neesam mēs vēl pazīstami
tu izzūdi un tu man pazudi
mazi meitēni, rīti rasoti
bizbizmārīte uz pirksta man sanēja
bizbizmārīte kura būs manējā
kura no viņām — caur pasaciņām
tevi nes sevī — kura no viņām
bet viss zūd vēl tālāk bijušā zībā
vēl dziļāk — otrādi bezgalībā
un es izkāpjos lēnām atpakaļ
te kur zīle dzied, te kur dzenis kaļ
un apgriežu savu otrādi
apkārt uz mutes, otrādi
kāda dīvaina iedoma:
atpakaļ zīlēt
spogulī mīlēt
spogulī zīlēt
atpakaļ mīlēt.

1974

* * *

I

Pasaki man vēlreiz,
Kā tu teici daudzreiz:
«Kam savs draudziņš,
Tas ar savu draudziņu.»

Ai, rudzu lauki
Jūlija miglāl
Muzikanti nokliedz
Pēdējo valsī.

Tumša nakte ziedēja,
Zaļa zāle elpoja,
Lakstīgala klusēja,
Vairs nespēdama.

Tā es tevi mīlēšu!
Tā es tevi mīlēšu!
Kam nav draudziņa,
Tas ar cisu maisu.

II

Ak, traka nakts! Vējš salmus nes pa gaisu.
Es ceļos nometos un viņas kurpju siksnas raisu.
«Kam savs draudziņš, tas ar savu draudziņu,
Kam nav draudziņa, tas ar cisu maisu.»

Vēl spēlē vijolnieks. Un acīs karstums sauss.
Un mutē tavas mutes garša salda.
Vēl spēlē vijolnieks. Bet velns drīz viņu raus,
Tik paliks tukša vijole uz galda.

1974

* * *

Nāc, pabrauksimies liftā.
Ko tava mute vairās!
Kā trifeles, kā jifte
Zied tavas ogas kairās.

Ak dieviņ, lifta tētīt,
Jel neliec liftam stāties!
Un mūsu rokas svētī
Un ļauj tām parunāties.

Deg pirkstos mēteļpoga,
Un nu jau vairs nav laika,
Krīt mana tukšā roka
Kā neļķe tev no vaiga.

Šai mūžībā mazs sprīdis
Tu esi, nenozagtā.
Kā izsmiekls uz grīdas
Guļ neļķe lifta kaktā.

1974

* * *

Ja ticīgs es būtu, o, daiļā,
Es dziedātu Oziannā,
Ka beidzot sev ļaujāt bez baiļu
Nākt peldēties manā vannā.

Ka beidzot te mazgāsities,
To abi mēs sen taču jutām.
Ai, daiļā, jums nav ko būties
Un slēpties zem ziepju putām.

Lai notiek! Es esmu blēdis.
Lai notiek! Es esmu melis.
Un ņemiet, šis ir, kundze,
Mans frotē peldmēfelis.

1974

* * *

Ai kurkuli, ai kurkuli,
Kāds skaists tev vārds!
Briest zeme atkal auglībā
Un vārdes kvārc.

Šai naktī, ja nav kādam sirds,
Tad lai tas iet un lienē!
Pat mēnesim man blakus rādās
Plika mēnesiene.

Un alksnis šonakt iebrucis
Ir eglē adatainā . . .
Tik vienkārši tas nebeigsies.
Bet tā nav mana vaina.

Ai kurkuli, ai kurkuli,
Tavs vārds tik skaists šonakt!
Logs vaļā! Un es kāpju iekšā
Mīlēt, krāpt un zagt.

* * *

Muša ielīda krūzītē,
Gribēju uzlikt vāku.
Padomāju, ka tomēr — nē.
Gribas ko varenāku.

Var būt, ka vajag ozolus glābt,
Paglābt no lapu utīm?
Var būt, ka — palīdzēt nārstā kāpt
Uz Karaību jūru zutīm?

Varbūt šo meiteni apkarināt
Jauniem un spīdošiem rubļiem?
Varbūt tev palīdzēt, Nilzirga māt,
Notīrīt bērnus no dubļiem?

Saule man miedza ar aci tā,
Tā kā tu tikai mēdzi,
Un es tai līdzēju vakarā
Atpiņķēt rāvējslēdzi.

Nemuldi, nakts, tu tur nebiji klāt!
Kas notika otrā pusē,
To tik un tā jums nezināt —
Par to arābi klusē.

1974

* * *

Numuri pielikti pie katra nama.
Ar ko tikai nenobakstās!
Mēness ir apaļš kā mana mamma,
Un tā man labāk rakstās.

Nakts ir mīksta kā melna torte,
Zvaigznīšu dekorējums.
Un es pār malām līstu kā forte,
Balts kā krējums.

Kreimeņu ziedi gar visu pamali
Pieceļas kājās
Un kā ar dalai-lamu
Ar mani sveicinājās.

Tagad tik zirņus grābt un sabērt,
Grābt un — atpakaļ pākstīs!
Kārt tikai vīteņos atpakaļ, kamēr
Teiks: ko tu āksties!

1974

* * *

Skrien atkritumu papīriem pilns vējš,
Ar sniegpārslīnām ielas dubļi žūpo.
Bet debess tilta galā dieviņš sēž —
Uz kājas tā kā bērnu zvaigzni šūpo.

No mēslu kaudzes maijvabole dīgst
Un zaļa mirdz, un apžilbusi pozē,
Un redz: tepatās balta roze tvīkst,
Un tā kā gultā iekrīt tajā rozē.

Ir šonakt mēness tāds — gandrīz vai īsts,
Ne tāds kā citkārt — blēdis melnā frakā.
Un dzīves izslāpušais skopulis
Pats savus zobus ieslēdz naudas makā.

Šī dzīve skaista ir tik tam, kas redz.
Bet aizmirst acs, ka otra acs tai blakām.
Tā katru mīļu rītu saule lec,
Un man ir bail, ka neielec tā akā.

Jo brīnumi jau notiek pasaulē.
Kāds man zem mēles zaķkāpostu līmē.
Un visu šo tik skaidri ausī lej,
Tik ritmiski, ka man tas jāsarīmē.

Cik prieks ir visu aptverošs un sens,
Tik bēda nāk — kā žurka veca, tizla,
Un man no mutes izkrīt dārgakmens
Un pārvēršas, un paliek tikai vizla.

1974

* * *

Bij caurvējš ērģelēs.
Ērģelnieks sala.
Tā nebija eņģeļu aurošana ar pilnām un noreibušām mēlēm.
Tā nebija ieslodzītu sikspārņu marseljēze.
Tā nebija akmeņu plīsdama dziesma.
Tā varēja arī notekcaurules pie stūriem.
Manas rokas skrēja kā tīģeri pa klaviatūru,
Kā drebulis pa ezera virsu . . .

Nekā!
Ne aiz viena sprūda nebija aiztures.
Neviena rīkle neplīsa vaļā.

Lēni un vienmērīgi vilka caurvējš.

1974

* * *

Tā ir tik čaulu grabēšana tāda
Gar citām čaulām. Rieksts ir nepārkosts.
Ak, mēmais arī kaut ko rokām rāda.
Tā manī kaut kas, desmit kārtām jozts,

Guļ nokritis uz mutes tā kā sūnās.
Kā dūņās guļ. Es netieku tam klāt.
Un mana mēle atkal kaut ko runās,
Bet to — es nevarēšu parunāt.

Es aizslēdzu aiz sevis durvis. Mājā
Es esmu. Viens. Un nedzirdami kluss.
Nu runā tas, kas manī nerunāja.
Nu runā tas, kad mana mēle dus.

1974

* * *

Arvienu mazāk gribas runāt,
Vienalga, neklausās vai klausās.
Un vārdi paši savā dunā
Tur iekšā kādu brīdi daudzās
Un apklust. Kad pēc ilgiem gadiem
Tu grīdu lauz un namu ārī.
Tur guļ sengados noslāpēti
Un apklusuši zelta vārdi.

1974

* * *

Kā saules laukumiņi meža mētrās —
Tā mana diena — maza mozaīka,
Kur praulu ostās, piparmētru vētrās
Pie kājām ņirb man dzīvībiņa sīka.

Pie celma čūska guļ, uz zaļas spilves — spāre.
Un zaļā sūnā gaisma ņirb un ņudz.
Un te ir slepkavība, auglība un kāre,
Un tārps spiež mazu tārpiņu pie krūts.

Ak, rāpuļu un posmkāju cilts,
Lai guļ, lai skrien, lai lec — kas man ar viņiem!
Bet — meklē ķirzaka, kur akmens silts,
Un varde lec pa saules laukumiņiem.

1974

* * *

Lapsene nomirusi —
Saulē guļ un pa atomam irst.
Cik nesaprotami —
Kāpēc lapsene mirst?

Bite ir strādājusi,
Te uz zemes ir dzīvojusi gaidās,
Gribējusi kaut ko panākt,
Un tāpēc nāves tā baidās.

Un cilvēks tāpat — iet, skrien,
Kopj govīs un sienu žāvē ...
Cik nesaprotama,
Cik nesaprotama tāda lapsenes nāve!

Kas tāda lapsene mums?
Mēs pat nezinām, kur viņa sākas.
Un tā gribas apgalvot —
Ka pat nāve tai nepienākas.

1974

JĀ! JĀ!

Jā! Jā! Un nevaru nekādi pateikt «nē» jums.
Tas Lielais Piens, no kura iznāks Krējums...

Jā, jā! Bet apakšā kā liels vienreizviens,
Kā Gobi tuksnesis guļ rūgušpiens.

Tad uguns nāks — jā, jā! — kā sarkans kāravs
Un vienā lielā kunkulī jūs saraus.

Jā, jā! Uz centru, tik uz centru ies piens,
Līdz tā kā Galaktika saies biezpiens.

Un lēni sūkalas sāks pilēt spainī ...
(Vai tāpēc gribēji tu kaut ko mainīt?)

Man laime — biezpienā. Jums laime — sviestā.
Varbūt jūs liktens sakuls savā piestā.

Tad atceries, kaut būsi citas krāsas,
Ka sūkalas ir visas sviesta māsas.

Es, biezpiens, un tu, sviests, kas kūst uz mēles, —
Mums vēlreiz tikties būs uz maizes šķēles.

Un kas tu būsi tad tā kunga mutē?
Jā, jā, tik veids. Tik vielas veids, kas rotē.

«Bet TIK UN TĀ mēs gribētu būt KRĒJUMS!»
Jā! Jā! Un nevaru nekādi pateikt «nē» jums.

1974

VĒJA AUGLIS

Aizkarus vējš izrauj vaļā logā,
Atkal zili vējains vakars ir.
No tās klusās sēklas klusā ogā
Mani neizsakāms tālums šķir.

Mierīgi briest kaut kur augļi kokā,
Mierīgs smagums zarus lejup liec.
Tikai vējš lauž kaklu manā logā,
Un es laikam esmu vēja zieds.

Vēja ķirsī, vēja bumbierītē
Viegli uzzied vēja zieds un dziest ...
Vējš ar tādu spēku riklē blietē,
Ka es jūtu: vēja auglis briest.

1974

* * *

Vai vēja ziedi zied tāpatās —
No it nekā un ne par ko?
Un kur tā mazā puķe skatās,
Pie kuras bites nelido?

Briest ķirbis. Bullis mīlē spoži.
Un ērzeļi kā traki zviedz.
Bet kāpēc jūs tik nicinoši,
Kad sakāt «Tas ir vēja zieds»?

Ir vēja ziedi vēja bērni,
Tiem piedzimt kāds no sēklas liedz.
Bet vēl vienmēr tāpat kā pērn
Tie dzimst un šogad atkal kliez.

Bez putekšņa, kas ceļo drīksnā
Ne piepildīts, ne apaugļots ...
No augļu prieka smagā, mīkstā
Ne sulu piliens tam nav dots.

Kas ir šis zieds, jūs ziedi čaklie?
Un kāpēc vispār jābūt tam?
Es nezinu. Mēs esam aklie
Un vēja augļus neredzam.

1974

* * *

Imantam Kalniņam

Kad naktīs kaķi kliedz ar melnām strīpām,
Mēs atkal nezinām, kas esam mēs.
Un vai mums stāvēt ielās te zem liepām
Vai list un savairoties padurēs.

Vai patrepēs. Vai pagaldēs. Vai lustrās
Mums savas kājas tā kā sveces spraust
Un degt, kamēr vēl mazā liesma kustas,
Līdz rīta blāzma tā kā bende aust.

Es, vecīt, nezinu, bet naktīs tādās
Tu labāk neguli un neaizmiedz,
Jo plēstās melnstrīpainās kaķu ādās
Tur mūsu dvēseles zem trepēm kliedz.

1974

* * *

Andrim Buiķim

Kas šajā zemē zvaigznes meklē
Un grib, lai viņas — sāpes dzēš,
Tas klusos vakaros kāpj eglē
Un galotnē kā putns sēž,

Un redz, kā leja sabirst mūri
Un trusē ieži, kauli irst
Un vakarā gar Zemes stūri
Prom Saule aizvelkas un mirst.

Tad atnāk nakts. Zagti zaglis aiziet.
Bet ticīgie iet — naudu rakt.
Un maizes ceptuvē cep maizi.
Dod, debess, zvaigzni man šonakt!

Cik mazi mākonīši plaiksnī!
Cik sīks un nepastāvīgs vējš!
Mans draugs tik ilgi meklē zvaigzni,
Kā putns egles galā sēž.

1974

* * *

Jānim Peteram

Un vakar tai lielajā masku ballē
Bļodā, kas sudrabā mirdz,
Kā Dunkāne, nožņaugta pati savā šallē,
Bij iekritusi pēperkoka sirds...

Un aizvakar Kuldīgas gada tirgū,
Kur plūmes un kāposti mirdz,
Uz galda, kur dzintara nieki mirgo,
Bij vēl viena pēperkoka sirds.

Un pēkšņi es mājas atcerējos,
Tālas mājas: vaļā bij logs,
Un aiz loga kā brīnumos trejdeviņtrejos
Šalkoja pēperkoks.

Tas bij kaut kur tālu no taciņa ietā,
Bet spīd tāda sirds, un — raug! —
Jau atkal liekas, ka tai pašā vietā
Tas pēperkoks tur vēl aug.

Jo citādi nevar būt. Kad tumst
Un gaismu lūdz rokai roka,
Tad laiku pa laikam atnāk pie mums
Sirds no pēperkoka.

1974

* * *

Ojāram Vācietim

Un atskaņām tik bezgalīgi tīrām
Es pēkšņi pielīpu kā mušpapīram.

Ar tikko grieztu ķeizarkroni rokā
Uz debesīm kāpj cūku ganiņš kokā.

Un ercenģeļa visvarenā roka,
Lai ganiņš nokrīt, koku vējā loka.

Bet mazais ganiņš stingri abām rokām
Kā savai mātei apķēries ir kokam.

Un, kamēr vēji aug un koki lokās,
Kāpj savāds stiprums ganu zēnam rokās.

Tā vēl šobaltdien ganiņš rāpjas kokā,
Un vēl šobaltdien teic: viss dieva rokā!

Bet ganiņš tā kā mātei tic šim kokam
Un ķeizarkroni neizlaiž no rokām.

1974

* * *

Pablo Nerudam

I

Un man pienāca cilvēcīgs ķēms
un pieprasīja, lai es kauju un zogu.
Bāls un mēms
es izlēcu pa pasaules logu.

No Zemes man pakaļ dzinās
(es biju no viņu miesas)
un tiem, kas miesās tiem līdzinās,
tie tiesās pēc savas tiesas.

Bij Jupiters kurls un akls,
un Rīta Zvaigzne — mēma.
Pa sprauslu kā pārgriezts kakls
Venēra uguni vēma.

Aiz manis bij ķēmi un ogles,
un Zeme brūnā trumā,
un nebija, dievs, man kur nokrist
tavā patvērumā.

II

Mēs esam tie, kas sējam
caurvējam,
caurvējam.
Mēs esam tie, kas bez pļaujas,
bez pļaujas sējam.

Sējam debesīs, mākoņos
ecējam,
ravējam.
Sējam rijējam rīklē
un aiz nagiem rāvējam.

Sējam pa vējam
pēlnos sausos,
nāves izdzertos
tukšos galvaskausos.

Sējam kurlā ausī,
sējam sievās ālavās,
sējam pūcei — dienā
kad tai aklai jālavās.

Aklai vistai — naktī.
Kailsalā, rudenī,
ūdenī, ledū,
lavīnā, šļūdonī.

Sējam, kur neaug.
Sējam, kur plok.
Sējam plaukstā
zaglim, kas zog.

* * *

SAULRIETEŅA DZĪVĪBIŅA

Noriet vēlu vakarā.
Māte teica promiedama:
Sargā, dēls, puķu kausus!

Visu mūžu mežā gāju,
Puķu galvas paceldams.
Augstāk galvas, šņupdegunes,
Pilnam dots un dieszingan!

Lauzto sirdi es pacēlu,
Liku blakus apīnim.
Paskatos citu rītu:
Pavisam pārlūzusi.

Naktsvijole bālu vaigu
Visu nakti raudājusi.
Visu sirdi izlējusi
Mītrajās papardēs.

Gan es lūdzu, gan draudēju:
Tik daudz puķu noskumušu!
Ar nātrām stāvus cēlu
Bālas sila pulkstenītes.

Velns tev, manu sūru dabu:
Nemācēju nosargāt.
Tīra, dzidra medus rasa
Pil atkal zemītē.

Es nevaru, mīļā māte, -
Tavus grūtus puķu kausus.
Tik daudz skumju,
Tik daudz smaržu –
Pil atkal zemītē!

* * *

Uz priekšu mēness kraulā tika.
Un saulei labāk patik brass.
Ir tikai punkta dinamika.
Punkts pats par sevi nav nekas.

Nāk vistas perēt, nevis tupēt.
Ne gulēt luktā nāk, bet — dēt!
Un, ja tu gribi, — iebrien upē,
Un vari lēnām aiztecēt.

Un nestāv sievietē tur plika,
Bet vienkārši — kā zvaigzne mirdz!
Ir tikai punkta dinamika.
Un tā nav vienkārši tā sirds,

Bet aizejošā. Neredzēšu
Es viņu vairs. Nekad. Nekur.
Un tā ir uguns, ko es dzēšu.
Un zvaigzni dievs aiz matiem tur,

Lai neaizmūk. Bet, tikko vaļā
To palaidīs, tā projām bēgs.
Un tas nav punkts, bet pļava zaļā!
Un muti jau man neizslēgs.

1974

NEKĀ JAU NEPIETRŪKST

Ir saule, debesis,
Un maize abrā rūgst,
Un bērni dzimst —
Nekā jau nepietrūkst.

Bet skaidri jūti,
Pirmais sniegs kad snieg,
Ka nepietrūkst,
Bet arī nepietiek.

Jo tas, kas dabūts,
It nekur nav liekams.
Un tas, kas liekams,
Ir tik nepietiekams.

Un tad, kad zvaigzne krīt,
Tā it kā iekož:
Viss nepaliekošs ir
Un nepietiekošs.

1974

* * *

Ir Jaunaisgads.
Un laimes lej no alvas.
No kalna akmens krīt
Un uzkrīt man uz galvas.

Un smagi mani ķer
Un tālāk rit.
Paldies tam akmenim,
Ka nenosit.

Jo tikai tas, kas akmens ķerts,
Var dzejot.
Paldies, ka ķēra
Tikai garāmejojot.

1974

* * *

Pieej pie krāsns durtiņām tuvu,
Kad uguns kuras.
Ej tā, lai neierauj uguni,
Un saki: man jānoturas!

Aizbrien līdz ūdenskrituma
rīklei

Un paskaties lejā.
Tur tavas bailes mutulī aizpeld
Un krituma vējā.

Tas ir labi, ka vienmēr kā liekot,
Kā lūdzot uz tevi kāds raugās.
Un tu eji un caurvējā stāvi.
Šķirbās. Un durvju spraugās.

1974

